

Humánnum és szigor

Az egyik üzemből — az új munkaügyi rendelkezések és a takarékos gazdálkodás nyomán — 40 embert el kellett bocsátani. Amikor a hír kiszivárgott, felmorajlottak a műhelyek: „Úgy látszik, megszűnt a szocializmus embersége és visszajött a tőkés világ létbizonytalansága”. A gyár vezetői és társadalmi tisztviselői azonban nem nyugodtak ebbe bele, tanácskozásra hívták össze a dolgozókat, őszintén eléjük tárva a való helyzetet. Nem hívatkoztak központi utasításra, a munkás-kollektíva igazságérzetére apelláltak. Elmondták, hogy nem tudnak mindenkinek munkát biztosítani, a feladatokhoz mérten nagy a létszám. Fizessenek-e 40 embernek bért munka nélkül, azaz dolgozzon-e 600 munkás a negyvenre? — kérdezték a vezetők, s a műhelyek termelési tanácskozásai erre tagadó választ adtak.

A dolgozók javaslatai alapján hamarosan összeállították a „munkanélküliek” 40 fős listáját, s mint létszámfeleltiek, kézhez kapták munkakönyvüket a notórius lógósok, akikre eddig is társaik dolgoztak, s akiket évszámra hiába biztattak, negyedét sem termelték, mint amit joggal elvárhattak tőlük. Az igazságos döntés nyomán a műhelyekben megnyugodtak a kedélyek. Utólag jogosan kérdezheti azonban az olvasó: miért nem korábban és fegyelmi úton távolították el a fegyelmetleneket, a munkahalogatókat? A kérdés megválaszolása viszont már túlnő a szóbanforgó üzem keretein, általános társadalmi problémát érint.

Lényegében a szocialista humanizmus helyes értelmezéséről van szó. Társadalmunk mély együttérzését és segítőkészségét lépten-nyomon tapasztalhatják az elesettek, a bajbajutottak. Az árvíz idején találkoztunk gépkocsivezetőkkel és könnyűbűvárokkal, akik három műszakot egyhuzamban dolgoztak a gátakon. Az árvízkarosultak támogatására megmozdult az ország, adományokkal és munkafelajánlásokkal segítve a bajbajutottakat. Társadalmunk segítőkészségét néha elemi erővel szabadítja fel egy-egy szülőktől magára hagyott gyermek, vagy egy ritka gyógyszerre váró beteg személyes tragédiája is. Emberek vagyunk és törődünk egymással. Ez így van rendjén.

Szocialista rendszerünk mély humanizmusát mégsem azonosíthatjuk az elvont emberszeretettel, a külön szívjósággal. A humanizmus és a szigor, a szeretet és a gyűlölet, csak látszólag egymásnak ellentmondó fogalmak, valójában ugyanúgy szorosan összetartozóak, mint a szocializmus és az ember. Aki szereti az embert, az gyűlöli az embertelenséget. Altlánosságban persze ezt mindenki vallja. Mégis, a fegyelmetlenség, a lógás, a pazarlás — az embertelenség e legáltalánosabb megnyilvánulásai — a szükségesnél ritkábban váltanak ki tömegfelháborodást, szenvedélyes gyűlöletet és határozott, aktív fellépést társadalmunkban.

Rendszerünk a dolgozó milliók felemelkedését, a jólét korszakának megteremtését tűzte zászlajára. Lényegében így összegezhető a szocialista humanizmus lényege is. És ki ne értene egyet az e szellemben fogant fő célkitűzésekkel: az életszínvonal emelésével, a ma még súlyos lakás gondok enyhítésével, a határozottabb családvédelemmel, a nyugdíjrendszer, a közoktatás fejlesztésével stb. És mindenki, aki a közös, nagy céljainkkal szembe helyezi egyéni haszonszerését, kicsinyes kényelmét; a lényegét tekintve embertelen és társadalom ellenes! A mindennapi életben ritkán fogalmazunk ilyen élesen és megkevesebbé cselekszünk a harcoss humanizmus szellemében a konkrét hibák, visszaélések és fegyelmetlenségek láttán. Sőt, gyakran éppen a „humanizmus” nevében kapnak felmentést a munkakerülők, a selejtgártók, a társadalmi tulajdon herdálói, a tehetségtelen vezetők.

A hibákkal, a fegyelmetlenségekkel szembeni egységes és kérélytelten harcot ma még nehezítik, közéletünk bizonyos liberális jelenségei. Sok munkahelyen nemcsak a szorgalmas és becsületes dolgozók; hanem a fegyvelemsértők is létbizonyosságot élveznek, mintha alkotmányos rendünk nem is a munkához való jogot, hanem általában a megélhetést szavatolná mindenki számára. Pedig a szocializmus nem köt és nem is köthet senkivel sem élethossziglan szóló eltartási szerződést. A munka társadalma, amely felszámolta a kizsákmányolást, kérélytelten harcban áll az éloskódás, az ingyenevélés minden formájával. Szocialista rendünk gondoskodik a fiatalokról, az öreg emberekről, de nem tarthatja el munkaképes, egészséges, ám társadalmilag hasznos tevékenységre hajthatatlan állampolgárait.

Persze, nem követelhetünk szigorúbb erkölcsi normákat, felelősségteljesebb közszellemet, ha elnézőek, engedékenyek vagyunk a vezetésben meglévő lazaságokkal és fegyelmetlenségekkel szemben. Nem ismeretlen jelenség, hogy a nagy népgazdasági károkat okozó mulasztásokat nem követi határozott felelősségre vonás — ugyancsak a „humanizmusra” hivatkozva. Egyik, néhány éve létesített üzemenkben például az eredeti rajzok alapján javították a generátort — az időben végrehajtott módosításokat nem vezették keresztül a rajzokon —, s a drága berendezés felrobbant. Csupán a javítás 800 ezer forintba került, a sok millió forint értékű termelésesökkenésről nem is szólva. A súlyos hiba megtörtént, felelőst azonban nem találtak. Ilyen helyzetben aligha lehet erkölcsi bátorsága a vezetésnek, hogy szigorúan megbüntesse, és kártérítésre kötelezze a néhány száz forintos selejtgártókat.

Vannak, akik a közéletünkben fellelhető visszas jelenségekben messzemenő politikai következtetéseket vonnak le, s a letűnt idők drákói módszereit, a vaskéz politikáját mellett törnek lánczát, mondván: „A legfőbb baj az, hogy túl sok a demokrácia.” Pedig a demokrácia is a fegyvelm ugyanúgy kiegészítik egymást, mint a humánnum és a szigor. Többek között éppen a társadalmi demokratizmus fejlődése lehet egyik fontos eszköze a fegyvelm megszilárdításának. A hibák, a lazaságok elleni hatatos küzdelem maga is a demokratizmus fejlődését, a tömegkapcsolatok erősítését, a dolgozók aktivitását vonja maga után.

A szocialista humanizmus, mivel nem elvont emberszeretetet, jámbor szívjóóság, az össznépi érdekekből kiindulva szolgálja az egyén boldogulását. Társadalmunk a kollektívizmuson alapuló emberiségét hivatottak elmélyíteni azok a kibontakozó intézményes kísérletek is, amelyek a gazdasági mechanizmus korszerűsítését szolgálják. Cél az, hogy minden, ami előnyös az egyén, a helyi közösségek szempontjából, ez egyben az általános társadalmi felmelkedést is hatékonyan szolgálja. Vagyis, az emberi képesség, tehetség, a kezdeményezőkészség érvényesüljön még inkább nagy céljaink végrehajtásában.

A szervezett, a fegyvelmet munká, a gyors műszaki fejlődés útjában álló akadályok elhárítása azonban mégsem egyszerűen közgazdasági feladat. Szükség van olyan felelősségteljes közszellemre is, amely rendszerünk igazán humános céljait látva szenvedélyesen harcol az embertelen és társadalomellenes jelenségekkel szemben, nem ismerve megalkuvást a hibákkal, a visszasságokkal, fegyvelmetlenséggel.

KOVÁCS JÓZSEF

DÉL-MAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

55. évfolyam, 174. szám

Ara: 60 fillér

Vasárnap, 1965. július 25.

Megkezdődött az ünnepi hetek eseménysorozata

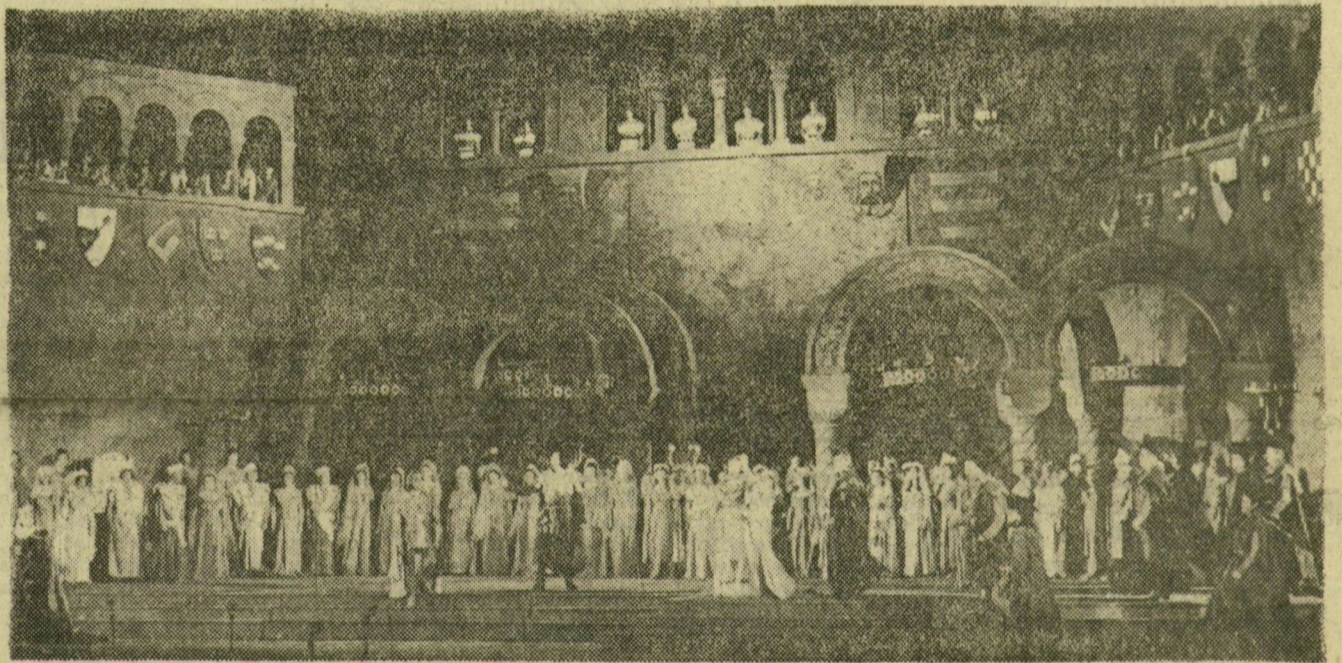
Ötezer vendég érkezett a szabadtéri játékok megnyitójára

Az ünneplőbe öltözött Szeged tegnap már a reggeli órákban megpezdült. Az utcákon fővárosi forgalom, idegen beszéd, parkoló autók tömege. Az ünnepi hetek első vendégei érkeztek az ország minden részéből és külföldről. Ötezer vendéget fogadott a város. Győrből hatszáz személyes különvonat, más városokból és községekből autóbusszok tucatja hozta az érdeklődőket. A röszei határátkelő helyen egész napon át jöttek a vendégek — összesen több mint ezeröttszáz. De érkeztek lengyelek, csehszlovákok, németek, osztrákok, angolok, dánok és amerikaiak is. Nagyobb csoportban jöttek Szegedre a fővárosból a nemzetközi újságíró-iskola afrikai hallgatói.

A gazdag ünnepi program több rendezvényvel már délelőtt megkezdődött, a hivatalos megnyitót azonban az esti órákban tartották meg a szabadtéri játékok színhelyén. Hét óra után a szabadtéri játékok igazgatósága ko-

Györi különvonat * Nagy határforgalom Röszkén * Forró siker az első bemutatón * Mai program: Turandot

szorút helyezte el a Dóm téri pantheonban Erkel Ferenc szobrán. Fél 8-kor felhangzott a játékok szignálja, majd a zenekar eljátszotta a Himnusz. A zsűfolt nézőtér sorában foglalt helyet Somogyi Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja is, továbbá a Csongrád megyei és Szeged városi pártbizottság és tanács több vezetője.

Jelenet a Bánk bán szabadtéri bemutató járói

(Somogyiné felv.)

Papp Gyula ünnepi megnyitó beszéde

Papp Gyula, a Szeged városi tanács vb elnökhelyettese, a fesztivál intéző bizottság elnöke köszöntötte a megnyitói beszédeiben a hét ezres közönséget.

Beszédeiben emlékeztetett arra, hogy már hetedik nyáron sereglenek össze az érdeklődők ezrei a kultúra szegedi ünnepének nyitányára. Az elmúlt hat esztendőben több mint száz előadást tartottak a dóm előtt és 600 ezer nézőnek nyújtottak felejthetetlen művészi élményt. Mindez bizonyítja, hogy a játékok messzemenően szolgálják a kulturális forradalom célkitűzéseit, hiszen a dolgozó embereknek

nyújtanak művelődést, szórakozást.

— Az az érzésünk — mondotta Papp Gyula —, hogy az elmúlt hat évben a szabadtéri játékok színpada és nézőtere bizonyos mértékig a nemzetközi barátság nemes szolgálatába lépett. A műsor, a nemzetközi szereplőgárda és a külföldi nézők egyre gyarapodó száma is kifejezi ezt a gondolatot.

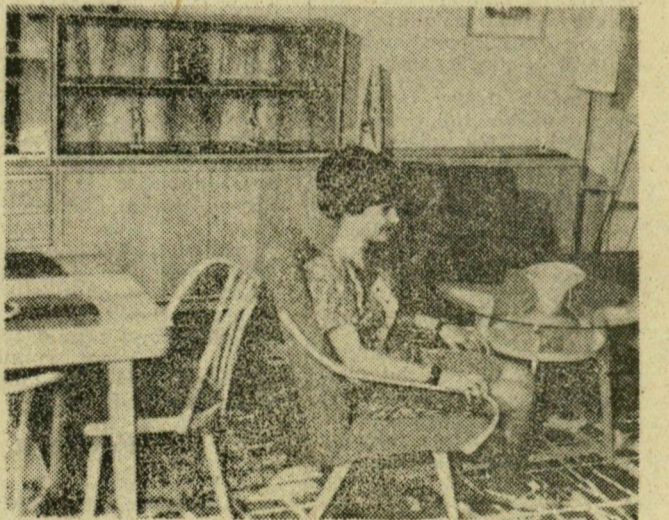
— Úgy gondolom, hogy ha ezen az úton haladunk tovább, és színpadunkat, színházunkat a környező népek barátságának színpadává, városunkat a barátkozás otthonává tesszük, akkor jó úton haladunk, mert a kultúra terjesztésén túl és azal együtt a békét is szolgáljuk.

A megnyitói után felcsendültek a Bánk bán dallamai. A felvonások végén és az előadás befejeztével a hétezer nézősereg hosszan és forrón ünnepelte a művészeket. Előadás után pedig a sok-sok vendég Szeged szórakozóhelyein töltött vidám, kellemes órákat. A szabadtéri játékok programjában ma, vasárnap ismét bemutató előadás következik. Puccini Turandot című operájának nagy érdeklődéssel várt premierjér külföldi vendégművészek is bemutatkoznak.

Somogyi Miklós a játékok nézőterén

Lakberendezési kiállítások

A MODERN OTTHON KIÁLLÍTÁS EGY RÉSZLETE

Tegnap délelőtt Szegeden és a Csongrád Megyei Városi Kiskereskedelmi lakberendezési kiállítás nyílt a Kamaryszínház A BÜTORÉRT, az ÜVÉRT (Folytatás a 3. oldalon.)